

РАДІО ТА ТЕЛЕБАЧЕННЯ. ІСТОРИЧНІ ТА СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОБОТИ У МЕДІА

Михайло Когут

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна*

Статті десятої збірки наукових праць «Теле- та радіожурналістика»¹ охоплює як теоретичні засади, так і практичні поради для журналістів теле- та радіоіндустрії. Особливістю цієї книги є те, що з неї можуть почерпнути багато корисної інформації не тільки студенти-журналісти, а й журналісти-практики, які працюють в електронних ЗМІ. Тим самим можуть удосконалити свою майстерність у роботі на телебаченні чи радіо.

Зокрема, професор Василь Лизанчук розповідає про специфіку радіоінтерв'ю та методи роботи над ним. «Для того, щоб інтерв'юйований з прихильністю поставився до журналіста, щоб надати жвавості інтерв'ю, репортер повинен уміти уважно слухати», – вважає Василь Лизанчук. З цієї праці студент чи журналіст може детально довідатися як зробити розмову цікавою, такою, щоби слухачі її сприйняли. Тобто не перемкнули радіочастоту.

Аспірантка кафедри Ірина Венгер у своїй статті описує проблему авторства на телебаченні. Наголошує, що від самого автора телевізійного матеріалу залежить насиченість та цікавість передачі для глядача: «Про те, що творчість – це перевага вибраних, можемо побачити і на прикладі нашого телебачення». Ще одну проблему, яку порушує авторка праці – це юридичні засади авторства на телебаченні та аналізує нормативні акти і закони, що регулюють та захищають авторські права журналістів.

Науковець Володимир Демченко розповідає про нові тенденції у сфері телевізійних новин, а саме про двох ведучих інформаційного блоку. Та досліджує плюси і мінуси їхньої роботи: «Сучасне телебачення, яке здається, остаточно пов'язало свою діяльність з масовою культурою та індустрією розваг, вже давно і не вимагає від ведучих самовираження своєї особистості на екрані». «Поява ведення програм з двома ведучими – це данина масовій культурі, яка легко відводить глядача від інформаційної журналістики до розваг». З такої цитати автора можна судити, що новини з двома ведучими на телебаченні зовсім не новини, а розважальна програма для глядачів, ще одне шоу на екрані.

Натомість Віталія Васильчук розмірковує чи не про одвічну проблему на телебаченні та радіо, а саме про приховану рекламу в ефірі. У своїй праці вона досліджує та пояснює не тільки види прихованої реклами в ефірі, а й її вплив на аудиторію. Крім того, проаналізувала законодавчу базу, що стосується прихованої реклами на телебаченні та радіо. Авторка також пропонує метод подолання прихованої реклами. «Для усунення прихованої реклами необхідно чітко визначити її статус як прихованої в українському законодавстві, виявити прогалини в правовому регулюванні».

У збірці також подано низку наукових праць про культуру ефірного мовлення. У них розповідається не тільки про мовні правила та пояснюються причини і наслідки масового використання певних слів («ЗМІ найчастіше використовують чужомовні слова у гонитві за модою та ефектом», – вважає Леся Гурч), правил чи інформації у медіа. Науковці досліджують роль у журналістських текстах тих чи інших мовних правил та їхній вплив на радіослухача та телеглядача. Також обмірковують, як впливають мовні правила на якість журналістського матеріалу. Та не тільки досліджують науковці мовні правила, а й жести та міміку в культурі ефірного мовлення.

Із збірки наукових праць можна почерпнути потрібну цікаву інформацію про історію Львівського радіо. Цікавинкою цього видання можна вважати дослідження про значущих людей у системі радіо та телебачення.

Загалом, десяте видання наукових праць кафедри радіомовлення і телебачення присвячене доктору історичних наук, професору кафедри радіомовлення і телебачення ЛНУ імені Івана Франка Івану Васильовичу Крупському.

«Життя постійно екзамнує людину. Іван Васильович Крупський складає свої іспити. Часто трапляються йому досить важкі екзаменаційні білети. Та він з гідністю відповідає на всі запитання, витримує випробовування». Так про Івана Васильовича пише завідувач кафедри Василь Лизанчук у статті «Гідно витримує випробовування», – І. Крупський – автор 150 наукових праць з проблем історії, теорії української журналістики, науково-методичних порад для студентів. Схвальні відгуки науковців, численні рецензії у пресі отримали його монографії та навчальні посібники».

Зокрема, чимало позитивних відгуків і про викладацьку діяльність Івана Васильовича та його внесок у розвиток журналістики. Наталія Черниш, професор академії друкарства наголошує, що Іванові Крупському притаманні «Дух наукового сумління, дослідницької порідності, залюбленості у предмет дослідження – історію та теорію української періодичної преси, повнота і всебічність в опрацюванні емпіричного матеріалу, переконливість, логічність викладу».

Та не лише викладацьку діяльність Крупського описують науковці. У книжці можна знайти і цікавинки про нього, як журналіста. «З'ясувалося, що Іван Васильович володіє деякими особливими «секретами». По-перше, вміє дуже уважно, з повагою вислуховувати співрозмовника... і він завжди візьме до уваги думки опонента» (Наталія Черниш).

«І найперше, чому я вчилася у професора Крупського, – бути сильною без агресії, бути ввічливою, оминаючи підлабузництво, бути вдячною, зберігаючи гідність, бути відвертою, не ображаючи», – розповідає науковець Н. Темех.

Отож, десяте видання наукових праць кафедри можна вважати цікавим не тільки для журналістів-практиків, які можуть почерпнути для себе багато корисної інформації та порад для журналістської роботи. А й корисним виданням для абітурієнтів та учнів, які планують пов'язати свою долю із журналістикою, бо можуть довідатися про майбутніх викладачів на факультеті журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка. У збірнику розглянуто теоретичні і практичні аспекти функціонування електронних засобів масової інформації, окреслено шляхи поліпшення творчої діяльності працівників телебачення і радіомовлення, з'ясовано основні засади культури ефірного мовлення.

Стаття надійшла до редколегії 11.11.12

Прийнята до друку 16.11.12